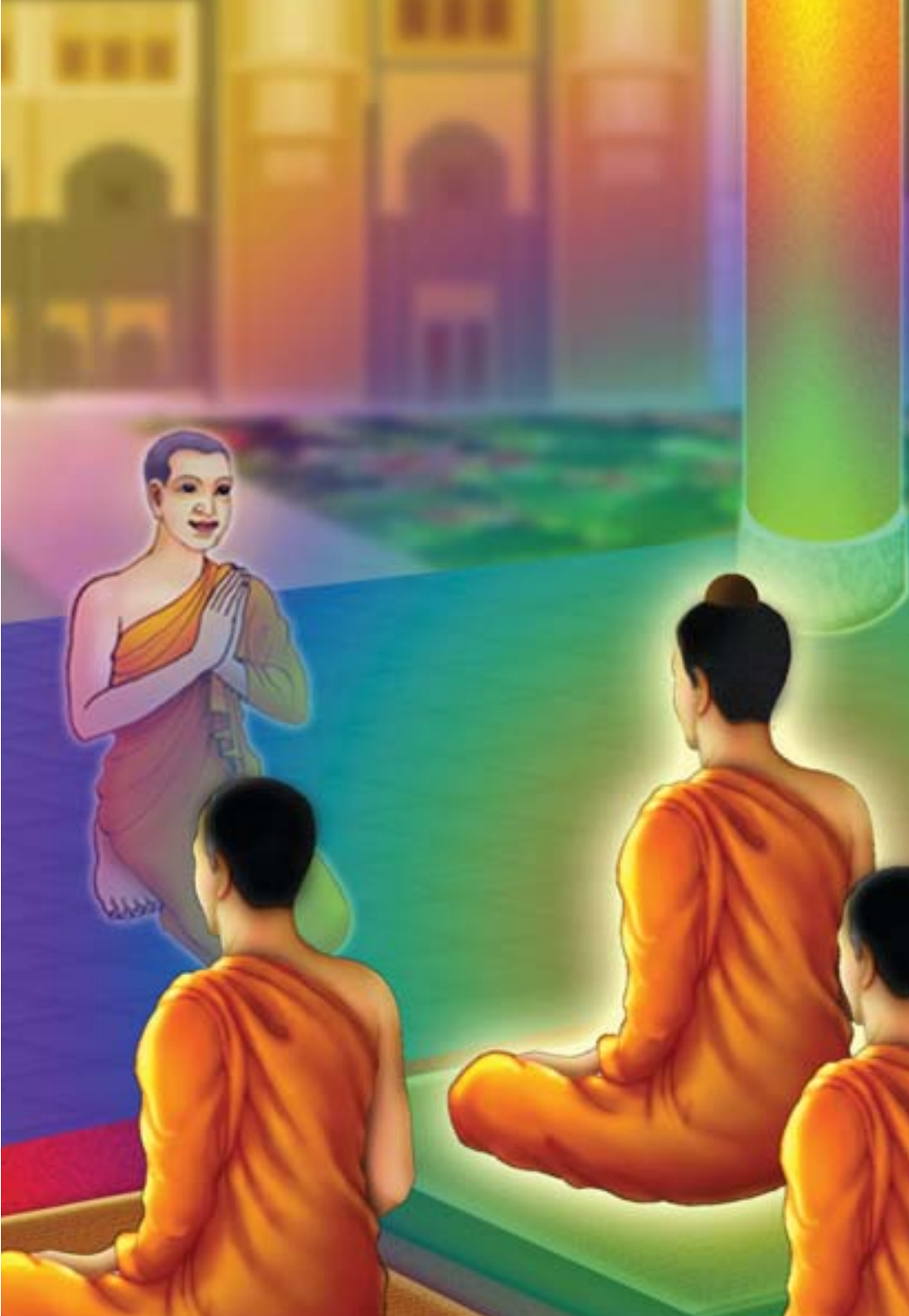

โทษของการ เป็นผู้ว่ายาก

ผู้ไม่สำนึกถึงคำสอนของผู้มีอายุทั้งหลาย ก็ฉันนั้น
เหมือนกัน ประพฤติเลวชอบเขตก็เดือดร้อน ผู้ไม่ปฏิบัติตาม
คำสอนของพระพุทธเจ้า จะถึงความพินาศ เหมือนแรงที่
ฝ่าฝืนคำสอนของพ่อฉะนั้น

โทษของการเป็นผู้ว่ายาก

๓๔๑

สังคมที่อบอุ่นที่เต็มไปด้วยความสุข และความเข้าใจ เป็นสังคมในอุดมคติของชาวโลกทั้งหลาย ยิ่งสภาวะแห่งโลกในปัจจุบันนี้ ที่เต็มไปด้วยการต่อสู้ดิ้นรน แก่งแย่งชิงดีกัน ทำให้ในสังคมที่มนุษย์อาศัยอยู่นี้ เต็มไปด้วยคู่แข่งและคู่แข่ง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า เราจะอยู่ร่วมกันไม่ได้ ชีวิตของนักสร้างบารมี เมื่อเกิดมาแล้วก็ยอมมีหน้าที่ที่จะสร้างสิ่งที่ดีงามให้บังเกิดขึ้นกับโลก

นี่คือชีวิตจริง และหน้าที่ที่ทุกท่านพึงปฏิบัติ สิ่งที่ดีๆ จะได้เกิดขึ้น ขอเพียงเรามีใจที่ใสบริสุทธิ์ มีความปรารถนาดีต่อโลก มีใจที่หยุดนิ่งอยู่ตรงศูนย์กลางกายอย่างสม่ำเสมอ อย่างต่อเนื่องทุกอนุวินาที กระแสแห่งความบริสุทธิ์จากตัวเราก็คจะแผ่ขยายออกไป เป็นกระแสที่รูกเจียบไปในบรรยากาศ สามารถที่จะปรับปรุงแก้ไขโลกนี้ให้สะอาดบริสุทธิ์เป็นโลกแก้วได้

มีคำสุภาษิตที่ผู้รู้ได้กล่าวไว้ที่ใน มิคาลोปชาดก ว่า

“เอวมปิ อธิ วุฑฒานํ	โย วากยํ นาวพุชฺฌมติ
อติสิมํ จโร ทิตฺโต	คิซฺโหม วาติตฺตาสโน
สพฺเพ พุยสนํ ปปโปนติ	อกตฺวา พุทฺธสาสนํ

ผู้ไม่สำนึกถึงคำสอนของผู้มีอายุทั้งหลาย ก็ฉนั้นนั่น เหมือนกัน ประพฤติเลยชอบเขตก็เดือดร้อน ผู้ไม่ปฏิบัติตาม

โทษของการเป็นผู้ว่ายาก

๓๔๒

**คำสอนของพระพุทธเจ้า จะถึงความพินาศ เหมือนแรง
ที่ฝ่าฝืนคำสอนของพ่อฉะนั้น”**

การที่เรามีใครสักคนคอยว่ากล่าวตักเตือนนั้น ไม่ใช่จะทำให้
หาได้ง่ายๆ เพราะผู้ที่มีความปรารถนาดีอย่างนั้น จะต้องม
หัวใจของยอดกัลยาณมิตร ต้องสวมหัวใจของพระโพธิสัตว์ใน
การว่ากล่าวตักเตือน บางครั้งก็ต้องทำใจด้วยซ้ำกับการว่า
กล่าวตักเตือนที่ตนกระทำไป และเมื่อเผชิญกับกระแสแห่ง
ความไม่เข้าใจมากมายเพียงไรก็ไม่เคยหวั่นไหว เพราะเล็งเห็น
ประโยชน์ว่า หากทำอย่างนี้แล้วจะบังเกิดผลดีอย่างแน่นอน
ผู้ที่คอยว่ากล่าวตักเตือนอย่างนี้ พระลัมมาลัมพุทธเจ้าทรง
สรรเสริญ ถึงกับตรัสยกย่องว่าเป็นเหมือนผู้ที่ชี้ชุมทรัพย์
ซึ่งการที่เราจะหาบุคคลเช่นนี้ได้ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย

ดังนั้น เมื่อมีผู้มาคอยแนะนำพร่ำสอน ต้องถือว่าเป็น
บุญของเรา ให้ตั้งใจฝึกฝนอบรมตนให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป อย่าเป็น
คนว่ายากสอนยาก หากเราเป็นผู้ที่ว่าง่ายสอนง่ายแล้วจะมีแต่
ผู้ที่รักและเอ็นดู มีความรู้อะไร ก็จะถ่ายทอดให้เราอย่างไม่มี
ปิดบังอำพราง เมื่อเหยียบย่างไปถึงแห่งหนตำบลใดก็จะเป็นที่รัก
เป็นที่สรรเสริญของมนุษย์และเทวาทั้งหลาย แล้วเรื่องราวของ
การเป็นผู้ที่ว่าง่ายของเรานี้ จะเป็นแบบอย่างที่ดีของนักสร้าง
บารมีรุ่นหลังๆ สืบต่อไป

โทษของการเป็นผู้ว่ายาก

๓๔๓

เหมือนอริยสาวกท่านหนึ่งในชีวิตของท่านประสบ
ความสำเร็จขั้นสูงสุด ยากที่มนุษย์ในยุคปัจจุบันนี้จะประสบ
ความสำเร็จอย่างท่านได้ ที่ท่านได้บรรลุความสำเร็จในชีวิตได้
ก็เพราะความเป็นผู้ว่าง่าย หลวงพ่อเอี่ยมมาถึงตรงนี้ ทุกท่าน
ก็คงพอจะนึกออกว่า นักสร้างบารมีที่เอ่ยถึงนั้น คือพระราธ-
เถระ ก่อนหน้านั้นท่านเป็นคนธรรมดาดีแหละ ชีวิตของท่าน
ดำรงอยู่อย่างไม่สุขสบายเท่าไรนัก จนกระทั่งชีวิตก้าวเข้ามาถึง
วัยชรา จึงปรารถนาจะออกบวชเพื่อกระทำให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์
แต่ไปที่ใดก็ตามก็ไม่มีใครปรารถนาจะให้บวชในสำนักของตน

เนื่องจากท่านเป็นผู้ที่ชราภาพมาก เพราะยังฝังใจอยู่ว่า
คนที่สูงอายุโดยส่วนมากมักเป็นผู้ที่ว่ายากสอนยาก จนกระทั่ง
เรื่องนี้ไปถึงพระสารีบุตรอัครสาวกผู้เลิศด้วยปัญญา ท่านรับ
ทราบอย่างนั้นก็รับทราบพรหมณ์ผู้เฒ่าให้มาบวชในสำนักของท่าน
เมื่อบวชแล้ว พระสารีบุตรเถระก็อบรมพร่ำสอนข้อวัตรปฏิบัติ
และการเจริญสมาธิภาวนา แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน
และต้องอาศัยความอดทนมากเพียงไร ด้วยความที่ราธพรหมณ์
ท่านเป็นผู้ที่ว่าง่ายไม่เคยปรีปากบ่น และเคารพเชื่อฟังในคำสั่ง
สอนของพระสารีบุตร ไม่นานนักท่านก็ได้บรรลุอรหัตตผล
บรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิตที่เกิดมาเป็นมนุษย์ ที่หลวงพ่อนำ
เรื่องพระราธเถระ มาเล่าให้ทุกท่านฟังในวันนี้ เพราะว่าอยาก

โทษของการเป็นผู้ว่ายาก

๓๔๔

จะยกตัวอย่างของบุคคลผู้ว่าง่ายสอนง่าย เราจะได้เห็นถึงความสำคัญของคุณธรรมข้อนี้ และจะได้รักที่จะฝึกฝนอบรมตนเองให้เป็นผู้ที่ว่าง่ายสอนง่าย อยู่ในโอวาทของครูบาอาจารย์

ส่วนความเป็นผู้ว่ายากนั้น เป็นสิ่งทีใครๆ ก็ไม่สรรเสริญจะไปอยู่ ณ ที่แห่งใด ก็ไม่มีใครรักไม่มีใครชอบ และประการสำคัญคือ จะนำแต่ความทุกข์ความวิบัติมาสู่ตนถ้ายเดียว ถึงแม้จะเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉานก็ไม่มีข้อยกเว้น หากเป็นผู้ที่ว่ายากสอนยากไม่รู้คุณค่าของคำตักเตือนของผู้ปรารภนาติแล้ว ก็ย่อมประสบกับความหายนะได้เช่นกัน

*เรื่องนี้พระลัมมालัมพุทเจ้าเมื่อประทับอยู่ที่พระเชตวัน ทรงปรารภถึงภิกษุผู้ว่ายากรูปหนึ่ง เรื่องมีอยู่ว่า ครั้งนั้นข่าวการเป็นผู้ว่ายากของพระภิกษุรูปนี้ ทราบมาถึงพระพุทธรองค์พระลัมมालัมพุทเจ้าผู้เปี่ยมด้วยพระมหากรุณา ไม่ปรารภนาจะให้สาวกของพระองค์ประสบความหายนะ จึงตรัสเรียกมาตรัสถามว่า “ภิกษุ ได้ข่าวว่า เธอเป็นผู้ว่ายากสอนยากหรือ”

พระภิกษุรูปนั้นก็กราบทูลตามความเป็นจริงว่า “จริงพระเจ้าข้า” ทูลแล้วก็ก้มหน้านิ่งอยู่อย่างนั้น พระบรมศาสดา

โทษของการเป็นผู้ว่ายาก

๓๔๕

เมื่อทรงทราบอย่างนั้น ก็ทรงทราบด้วยพระปรีชาญาณว่า
สาวกของเรารูปนี้ หากจะเทศน์สอนว่ากล่าวอย่างคนธรรมดา
ทั่วไปแล้ว แม้จะรับฟังเพราะเคารพเรา แต่ก็คงไม่เข้าไปในใจ
อย่างแน่นอน เราควรที่จะอนุเคราะห์ด้วยธรรมเทศนาที่ลึกซึ้ง
ตรงใจ ครั้นดำริอย่างนี้แล้ว ก็ตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุ ไม่ใช่แต่ใน
บัดนี้เท่านั้น ที่เธอเป็นผู้ที่ว่ายากสอนยาก แม้ในอดีตชาติเธอก็
เป็นผู้ที่ว่ายาก ไม่เชื่อฟังคำของบัณฑิตทั้งหลาย จึงถึงความ
ย่อยยับมาแล้ว” เมื่อพระองค์ตรัสอย่างนี้แล้ว ก็ทรงนำเรื่อง
ราวในอดีตที่เคยเกิดขึ้นมาตรัสเล่าว่า

ในอดีตกาล มีอยู่พระชาติหนึ่ง ที่พระบรมโพธิสัตว์ได้
เกิดเป็นพญาแร้งมีนามว่า **อปรัณ** เป็นพญาแร้งที่มีปัญญา
ปกครองเหล่าบริวารทั้งหลายด้วยเมตตาธรรม ทำให้พญาแร้ง-
โพธิสัตว์เป็นที่รักเป็นที่เคารพของเหล่าบริวารทั้งหลาย ได้มีหมู่-
แร้งห้อมล้อมและอาศัยอยู่บริเวณเขาคิชฌกูฏ ซึ่งภูเขาลูกนี้ใน
สมัยนั้นเป็นมหาบรรพต เป็นภูเขาที่ใหญ่มาก ที่เขาเรียกกันว่า
เขาคิชฌกูฏ เพราะยอดเขามีหมู่แร้งอาศัยอยู่ เพราะคิณะ
แปลว่าแร้ง ส่วนภูแปลว่ายอด

พญาแร้งนี้มีลูกอยู่ตัวหนึ่งชื่อ **มิกาโลปะ** กำลังอยู่ในวัย
ที่คะนอง อยากรู้อยากลอง และเป็นสัตว์ที่ว่ายาก บอกไม่ค่อย
จะเชื่อฟัง และชอบที่จะบินสูงกว่าแร้งตัวอื่นๆ อย่างมาก ด้วย

โทษของการเป็นผู้ว่ายาก

๓๔๖

ความเคารพรักในพระโพธิสัตว์ เหล่าบรืวารทั้งหลายจึงรักและเอ็นดูลูกของพระโพธิสัตว์ไปด้วย เมื่อเห็นแรงแ้งมิคาโลปะคะนองเช่นนั้น จะตักเตือนก็รู้ว่า ลูกของหัวหน้าไม่ค่อยจะฟังผู้ใด จะปล่อยปละละเลยทำเป็นไม่สนใจก็เป็นห่วงเป็นใย เกรงว่าจะได้รับอันตราย

จึงพากันไปเล่าให้พระโพธิสัตว์ฟังว่า “ลูกของท่านบินไกลและสูงเหลือเกิน พวกเราเกรงว่าจะได้รับอันตราย ท่านช่วยห้ามปรามเขาหน่อยเถิด” พญาแรงแ้งได้ฟังอย่างนั้น จึงเรียกลูกมาตักเตือนว่า “ลูกเอ๋ย พ่อไม่อยากที่จะให้เจ้าบินอย่างนั้นเลย เจ้าบินสูงเกินไปไม่ดีเลย ให้ลูกสังเกตว่า ถ้าบินขึ้นไปแล้วมองเห็นแผ่นดินเหมือนนาแปลงสีเหลี่ยมเล็กๆ ให้รีบลงมานะลูกอย่าบินเลยจากนี้ หมูนกที่บินสูงเกินกว่านี้ จะถูกลมที่มีกำลังแรงพัดบดขยี้ให้ถึงกับความตายมานักต่อนัก”

คำพูดที่หวังดีนั้น เมื่อผู้ว่ายากได้ยินแล้วนี้ เป็นเหมือนเข็มที่ทิ่มตำหู จะไม่เข้าไปในใจ ไม่สนใจอะไรทั้งสิ้น จะมีความรู้สึกอย่างเดียวว่า ฉันจะทำในสิ่งที่ฉันอยากจะทำ ใครที่คิดอย่างนี้ก็เท่ากับยืนอยู่บนปากเหวแห่งความหายนะ จะทำให้สูญเสียทั้งชีวิต และทรัพย์สิน

แรงแ้งมิคาโลปะก็เช่นกัน ไม่เชื่อฟังคำเตือนของบิดา ไม่

โทษของการเป็นผู้ว่ายาก

๓๔๓

ใส่ใจในความหวังดี เพราะเป็นสัตว์ที่มีอุปนิสัยว่ายาก จึงบินทะยานขึ้นไปในอากาศ แม้เห็นแผ่นดินเล็กนิดเดียวก็ไม่ยอมหยุด กลับยังทะยานบินสูงขึ้นไปอีก ทำให้บินข้ามเขตลมกาลวาศะ ซึ่งเป็นลมที่ไม่รุนแรงนัก แล้วผ่านเข้าไปยังเขตของลมเวรัมภวาศะ ที่มีกำลังแรงกล้ายิ่งกว่าคมมีดคมดาบ มันจึงถูกลมนั้นตีจนร่างแตกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย ต้องพบกับความหายนะ และเสียชีวิต เพราะความเป็นผู้ว่ายากนั่นเอง

เมื่อตรัสเล่าเรื่องนี้แล้ว พระบรมศาสดาก็อธิษฐานว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แรงแฉถึงความพินาศฉันใด แม้ผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นคฤหัสถ์หรือบรรพชิต ก็ฉันนั้นเหมือนกัน ถ้าไม่เชื่อคำสอนของผู้รู้ทั้งหลาย ผู้หวังอนุเคราะห์ด้วยประโยชน์เกื้อกูล แม้ผู้นั้นก็จะถึงความพินาศอย่างนั้นเหมือนกัน”

จะเห็นได้ว่า คำว่ากล่าวตักเตือนของบัณฑิตมีค่ายิ่งกว่า ขุมทรัพย์เสียอีก จะนำชีวิตของเราให้ไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง พวกเราเป็นนักสร้างบารมีก็ให้หมั่นจดจำพระดำรัสของพระพุทธองค์ไว้ให้ดี นำไปประพฤติปฏิบัติให้เป็นชีวิตจิตใจของเรา แล้วชีวิตของเราก็ได้มีแต่ความสุขความเจริญยิ่งๆ ขึ้นไป

